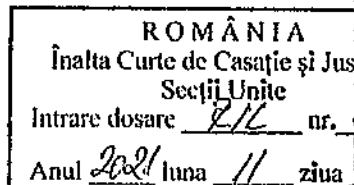
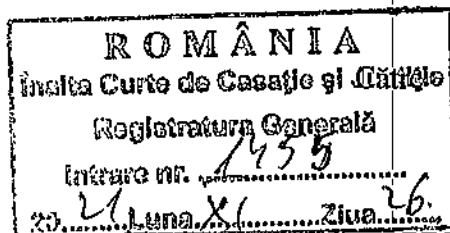

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL CLUJ
CABINETUL PREȘEDINTELUI
Cluj-Napoca, P-ța Ștefan cel Mare, nr. 1,
Telefon 0264.593.865, fax. 0264.592.322
email: curtecj@just.ro, ca-cluj-reg@just.ro
Prezentul document este supus reglementărilor aplicabile sub incidența

Nr. 8226/24.11.2021

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Doamnei judecător CORINA-ALINA CORBU

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Stimată Doamnă Președinte,

În conformitate cu dispozițiile art. 514 și următoarele din Codul de procedură civilă, vă transmit, alăturat, în copie conformă cu originalul, Hotărârea nr. 103/2021, elaborată de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj în data de 23 noiembrie 2021, prin care s-a hotărât sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu solicitarea de a se pronunța asupra unei probleme de drept soluționată în mod diferit de către instanțele judecătorești, prin hotărâri definitive.

Astfel, se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție ca, în virtutea prerogativelor sale legale, să ofere un răspuns cu forță obligatorie pentru toate instanțele la întrebarea: „*Perimarea unei cereri de chemare în judecată sau a unei căi de atac în condițiile art. 416 alin. 1 C.pr.civ., în cazul suspendării dispuse de către instanță în baza dispozițiilor art. 413 alin. 1 punctul 1 C.pr.civ., în ipoteza în care partea interesată nu solicită repunerea cauzei pe rol în termen de șase luni de la soluționarea cauzei de către C.J.U.E.. Suntem în prezența unui caz de repunere a cauzei pe rol din oficiu sau nu?*”.

În susținerea acestei solicitări au fost invocate dispozițiile art. 514 și următoarele din Codul de procedură civilă, arătându-se că, în urma analizării jurisprudenței existente la nivel național, rezultă că instanțele nu au un punct de vedere unitar, respectiv:

Într-o primă opinie, s-a apreciat că suntem în prezența unui caz de reluare din oficiu a judecării cauzei, având în vedere rațiunea suspendării judecării în această ipoteză: dacă instanța națională a apreciat că are nevoie de o interpretare a dreptului Uniunii Europene, este obligată să valorifice această interpretare și să repună din oficiu cauza pe rol, după ce Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat, chiar dacă C.J.U.E. a fost sesizată de o altă instanță din același stat membru sau din alt stat membru al Uniunii Europene. Instanța nu ar trebui să permită intervenția vreunui impediment de ordin

procedural care ar împiedica soluționarea cauzei pe fond și care ar putea fi evitat prin repunerea din oficiu a cauzei pe rol. În consecință, acolo unde părțile nu au solicitat deja acest lucru, dosarele vor fi repuse pe rol din oficiu, în vederea soluționării cauzei. Chiar dacă instanța omite repunerea pe rol a dosarului în termenul de perimare de șase luni, nu va interveni perimarea cererii, deoarece potrivit art. 416 alin. 3 C.pr.civ. „Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul trebuia efectuat din oficiu...”.

Doctrina recentă este în sprijinul acestei opinii, citând cu titlul de exemplu:

„Drept procesual civil - Ediția a 5-a revizuită și adăugită”, autori Gabriel Boroș și Mirela Stancu, editura Hamangiu 2020;

„Drept procesual civil. Procedura în fața primei instanțe și în căile de atac” autori Gheorghe Liviu Zidaru și Paul Pop, Editura Solomon 2020;

În sens contrar, suntem în prezența unui caz de suspendare facultativă a judecății, unul dintre cele reglementate de art. 413 C.pr.civ., iar în cazul tuturor acestor cazuri de suspendare facultativă judecata se reia doar la cererea expresă a părții interesate, printr-o cerere de repunere pe rol adresată instanței. Nu se justifică un tratament diferit din această perspectivă, între cazul de suspendare reglementat de art. 413 alin. 1 punctul 1 C.pr.civ. și celelalte cazuri de suspendare facultativă reglementate de art. 413 alin. 2 și 3 C.pr.civ.. Mai mult, nu există vreo diferențiere de tratament procedural între dosarele în care suspendarea soluționării cauzei până la pronunțarea de către C.J.U.E. a unei decizii preliminare a fost dispusă din oficiu și cele în care suspendarea a fost dispusă la cererea uneia dintre părți.

În plus, nu suntem în prezența cazului de suspendare de drept reglementat de art. 412 alin. 1 punctul 7 C.pr.civ., deoarece prin ipoteză nu este vorba chiar despre instanța care a formulat cererea de pronunțare a hotărârii preliminare de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

În consecință, nu există o obligație a instanței de repunere a cauzei pe rol, așa încât împlinirea termenului de perimare care începe să curgă la momentul pronunțării de către C.J.U.E. a soluției așteptate din dosarul indicat, atrage perimarea cererii de chemare în judecată sau a căii de atac, pentru a sancționa pasivitatea părții interesate.

S-a apreciat că problema de drept supusă atenției este de mare importanță practică, deoarece, în ultimii ani, au existat la nivelul tuturor instanțelor un mare număr de dosare suspendate pe temeiul dispozițiilor art. 413 alin. 1 punctul 1 C.pr.civ., până la soluționarea unor trimiteri preliminare de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene. S-au remarcat în acest sens domeniul dreptului fiscal (chestiuni legate de calcularea TVA, de compatibilitatea taxei de poluare sau a timbrului de mediu cu dreptul UE, etc.) și domeniul protecției consumatorului (clauze abuzive în contractele bancare).

Practica neunitară dovedită care există cu privire la interpretarea normelor procedurale incidente, crează o reală confuzie în rândul justițiabililor cu privire la obligațiile procedurale care le revin în acest context, mai ales în condițiile în care unele instanțe sau chiar complete din cadrul aceleiași instanțe repun pe rol din oficiu dosarele suspendate, subsecvent pronunțării Curții de Justiție a Uniunii Europene, iar altele nu procedează în această manieră și constată perimarea după împlinirea termenului de șase luni calculat de la data pronunțării C.J.U.E. Mai mult, această din urmă interpretare, coroborată cu termenul extrem de scurt reglementat de art. 421 alin. 2 C.pr.civ. pentru declararea recursului împotriva hotărârii judecătorești care constată perimarea (5 zile de la pronunțare), reprezintă aspecte în strânsă legătură cu accesul părții la justiție și dreptul la un proces echitabil, în reperele trasate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în interpretare art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Pe de altă parte, identificarea practicii judiciare prin care instanțele aplică textele analizate este dificilă, deoarece pronunțarea instanțelor cu privire la repunerea pe rol se realizează în multe situații prin încheiere de ședință, nu prin hotărârea judecătorească de soluționarea a cererii de chemare în judecată sau a căii de atac. Mai mult, în multe situații, din încheierile de ședință analizate nu rezultă cu claritate dacă repunerea pe rol a avut loc din oficiu sau la cererea unei părți interesate. Cu toate acestea, au fost identificate nu numai încheieri de ședință, ci *suficiente decizii definitive* prin care chestiunea procedurală care a generat practică neunitară a fost analizată și soluționată în mod diferit. În consecință, s-a apreciat că sunt respectate toate exigențele de admisibilitate ale instituției recursului în interesul legii, așa cum sunt reglementate de dispozițiile art. 515 C.pr.civ.: „Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.

Un alt aspect important invocat, constă în faptul că practica neunitară este formată și constatată în dosare introduse pe rolul instanțelor anterior intrării în vigoare a Legii nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă și a altor acte normative, așa încât nu sunt incidente dispozițiile art. 413 alin. 1 punctul 1 indice 1 din Codul de procedură civilă și art. 415 punctul 3 Cod procedură civilă, texte procedurale introduse prin Legea nr. 310/2018. Trebuie enunțate în acest context și dispozițiile art. 24 C.pr.civ.. care reglementează expres faptul că „dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare,.. Prin textele enunțate, pe de o parte s-a introdus un caz expres de suspendare facultativă „când, într-o cauză similară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară”, precum și un caz de repunere pe rol din oficiu „în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, respectiv în cazurile prevăzute de art. 520 alin. (2) și (4), după pronunțarea hotărârii de către Înalta Curte de Casație și Justiție”.

Trebuie enunțat, în acest context, faptul că introducerea acestor noi texte procedurale nu schimbă însă problema de drept analizată, deoarece în practica judiciară, anterior intrării în vigoare a noului caz de suspendare de la art. 413 alin. 1 punctul 1 indice 1 C.pr.civ., suspendarea cauzelor era oricum dispusă după aprecierea instanței, până la pronunțarea Curții de Justiție a Uniunii Europene, însă în baza temeiului de suspendare reglementat de art. 413 alin. 1 punctul 1 C.pr.civ. „când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți”. Iar cazul de repunere pe rol din oficiu, nou introdus de art. 413 punctul 3 C.pr.civ., nu se referă la ipoteza analizată, ci reglementează exclusiv și limitativ obligația de repunere pe rol a cauzei chiar de către instanța care a sesizat Curtea de Justiție a Uniunii Europene, nu de către toate celelalte instanțe care au considerat că interpretarea dreptului U.E. este utilă și soluționării propriilor dosare. Or, această din urmă problemă juridică face obiectul acestei sesizări.

În urma consultării instanțelor, au fost exprimate puncte de vedere divergente, în sprijinul uneia dintre cele două posibile interpretări, cu argumente identice sau similare celor anterior enunțate. Au fost enumerate, cu titlul de exemplu, din vasta corespondență purtată cu instanțele din țară opiniile judecătorilor în favoarea uneia dintre cele două opinii, respectiv:

I). Prima opinie este însușită, în cele mai multe cazuri majoritar și doar în situații de excepție în mod unanim, la nivelul următoarelor instanțe: Curtea de Apel Craiova, Secția a III civilă a Curții de Apel București, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Mureș, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Galați, Tribunalul București, Tribunalul Arad, Tribunalul Bacău etc.

II). Cea de-a doua opinie este însușită unanim sau majoritar la nivelul următoarelor instanțe: Secțiile a IV-a și Secția a V-a civilă ale Curții de Apel București, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Bacău, Tribunalul Călărași, Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul Neamț, Tribunalul Galați, Tribunalul Brăila, etc.

Pentru dovedirea practicii neunitare prin exemple concrete, au fost atașate în probațiune cele mai relevante și bine argumentate decizii cu caracter definitiv, dintre cele identificate:

A) În sensul primei opinii, al reluării din oficiu a soluționării cauzei:

- decizia civilă nr. 1626/4.10.2018 pronunțată de secția a II-a civilă a Î.C.C.J., definitivă;
- decizia civilă nr. 1390/19.09.2019 pronunțată de secția a II-a civilă a Î.C.C.J., definitivă;
- decizia civilă nr. 1130/4.10.2018 pronunțată de secția a II-a civilă a Î.C.C.J., definitivă;
- decizia civilă nr. 5302/5.11.2019 pronunțată de secția a II-a civilă a Î.C.C.J., definitivă;
- decizia civilă nr. 494/10.04.2019 pronunțată de secția a III-a de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel Cluj, definitivă;
- decizia civilă nr. 265/21.03.2017 pronunțată de Curtea de Apel Iași, secția de Contencios administrativ și fiscal, definitivă;

- decizia civilă nr. 267/21.03.2017 pronunțată de Curtea de Apel Iași, secția de Contencios administrativ și fiscal, definitivă;
- decizia civilă nr. 8089/10.11.2017 pronunțată de Curtea de Apel Timișoara, secția de Contencios administrativ și fiscal, definitivă;
- decizia civilă nr. 477/26.02.2018 pronunțată de Curtea de Apel Timișoara, secția de Contencios administrativ și fiscal, definitivă;
- decizia civilă nr. 3415/28.10.2015 pronunțată de Curtea de Apel Craiova, secția de Contencios administrativ și fiscal, definitivă;

B) În sensul celei de a doua opinii, potrivit căreia cauza nu trebuie repusă pe rol din oficiu, iar în contextul pasivității părții interesate va interveni perimarea:

- decizia civilă nr. 3387/19.06.2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal, dos. nr. 9786/99/2014, definitivă;
- decizia civilă nr. 354/8.04.2021, pronunțată de Curtea de Apel București, secția a VI-a civilă, definitivă prin nerecurare;
- decizia civilă nr. 677/ 30.09.2021, pronunțată de Curtea de Apel București, secția a VI-a civilă, definitivă prin nerecurare;
- decizia civilă nr. 186/17.02.2021, pronunțată de Curtea de Apel București, secția a VI-a civilă, definitivă prin nerecurare;
- sentința civilă nr. 196/24.02.2020, pronunțată în dosarul nr. 2499/115/2015 al Tribunalului Caraș-Severin, secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, definitivă prin nerecurare;
- decizia civilă nr. 17/R/3.06.2021 pronunțată în dosarul nr. 2709/175/2019 al Tribunalului Alba, secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, definitivă;
- decizia civilă nr. 1218/22.11.2018, pronunțată de Tribunalul Sibiu, secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, definitivă prin nerecurare;
- decizia civilă nr. 675/24.05.2021, pronunțată de Tribunalul Specializat Cluj în dosarul 3400/328/2017, definitivă prin anularea recursului declarat prin decizia 504/21.10.2021 a Curții de Apel Cluj;
- sentința civilă nr. 2707/2017, pronunțată în dosarul nr. 8576/63/2015 al Tribunalului Dolj, definitivă prin nerecurare.

S-a observat că cererea de pronunțare a unei decizii de unificare a practicii în procedura recursului în interesul legii este admisibilă, deoarece se face dovada că problema de drept analizată a fost soluționată neunitar, soluțiile identificate aparținând unor instanțe diferite (anexa cererii).

Au fost invocate în acest sens și dispozițiile Deciziei nr. 16/20.05.2019 pronunțată de către Înalta Curte de Casație și Justiție în materia recursului în interesul legii, decizie care sintetizează reperele procedurale ale unificării practicii în general și în ceea ce privește recursul în interesul legii în

special. În concret, prin această decizie (paragrafele 38 și următoarele), instanța cu rol esențial în unificarea practicii judiciare a reținut prin considerente decizorii, relevante din perspectiva admisibilității recursului în interesul legii că, deși dispozițiile art. 515 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și cele ale art. 330⁵ din Codul de procedură civilă de la 1865 nu conțin vreo diferență de substanță, sub imperiul noului Cod de procedură civilă, instanța supremă și-a reconsiderat aprecierea făcută asupra cerinței de a se constata existența unei practici neunitare la nivelul mai multor curți de apel, considerându-se suficientă demonstrarea acestei condiții și în cazul în care practica neunitară este ilustrată prin hotărâri judecătorești definitive provenind de la o singură curte de apel sau de la un număr restrâns de curți de apel. Această concluzie s-a impus deși sub imperiul vechiului Cod de procedură civilă au fost respinse sesizări pentru soluționarea unor recursuri în interesul legii pentru acest motiv - existența unei practici neunitare doar la nivelul unei singure curți de apel (spre exemplu deciziile nr. 5 din 19 ianuarie 2009 și nr. 6 din 26 septembrie 2010, pronunțate în recurs în interesul legii de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție).

Chiar dacă practica neunitară nu există la nivelul tuturor instanțelor, promovarea unui recurs în interesul legii este admisibilă deoarece dispozițiile art. 515 C.pr.civ. nu disting cu privire la numărul instanțelor aflate în divergență cu privire la o problemă de drept și nici cu privire la nivelul instanțelor, impunând doar *ca problema de drept să fie identică și practica neunitară să fie dovedită prin hotărâri judecătorești definitive*: „Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.

Așa cum s-a reținut în paragraful 40 al Deciziei nr. 16/20.05.2019, chiar în cazul practici unitare care se regăsește în cadrul unei curți de apel, sau a instanțelor din circumscripția acesteia, nu există vreun alt remediu pentru unificarea practicii, în condițiile în care Codul de procedură civilă pune la dispoziție doar două mecanisme procedurale de unificare a practicii judiciare: procedura pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept - menită să preîntâmpine apariția practicii neunitare - control a priori - și procedura recursului în interesul legii - control a posteriori - ceea ce conduce la înlăturarea pentru viitor a practicii neunitare, dat fiind caracterul obligatoriu pentru instanțe al deciziilor pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, potrivit art. 517 alin. 4 din C.pr.civ., precum și în cadrul procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile, conform art. 521 alin. 3 din C.pr.civ.. S-a mai observat că nu constituie un mecanism eficient de unificare a practicii nici procedura administrativă reglementată de art. 25 și 26 din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.375/2015 pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, întrucât finalitatea acestor norme de rang inferior dispozițiilor Codului de procedură civilă nu vizează și nici nu ar putea viza adoptarea unor hotărâri cu caracter obligatoriu pentru participanți sau pentru toate instanțele. Un astfel de efect îl

pot avea doar hotărârile prealabile și deciziile pronunțate în interesul legii de Înalta Curte de Casație și Justiție.

A fost enunțat, în acest context, și aspectul esențial potrivit căruia *textele procedurale care reglementează instituția nu prevăd condiția ca practica neunitară să provină de la instanțe de ultim grad în materia respectivă, ci prevăd doar ca practica neunitară să fie probată prin hotărâri judecătorești definitive*. Or, o hotărâre judecătorească ce abordează problema de drept analizată poate rămâne definitivă atât la instanța de recurs, așa cum se întâmplă în cazul multor decizii enunțate anterior, dar pe de altă parte poate să rămână definitivă și la prima instanță de fond sau la instanța de apel, prin nerecurare sau prin anularea recursului ca nemotivat, respingerea recursului ca tardiv ori pentru orice alt motiv procedural care exclude analiza pe fond a problemei de drept care face obiectul prezentului demers.

În urma analizării propunerii prezentate de către președintele Secției a II-a civilă, membrii colegiului de conducere au apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 515 C.pr.civ., hotărând sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

În susținerea acestei sesizări, vă transmitem alăturat hotărârile judecătorești definitive menționate în cuprinsul Hotărârii Colegiului de conducere al Curții de Apel Cluj nr. 103/24.11.2021, cele care pun în evidență existența unei jurisprudențe cu caracter neunitar.

În speranța unei rezolvări favorabile a demersului inițiat, vă rugăm să primiți, Stimată Doamnă Președinte, asigurarea unei distinse considerații.

**Judecător Dana-Cristina Gîrbovan
PREȘEDINȚELE CURȚII DE APEL CLUJ**

